

Nieuwe opleidingen in mbo en hbo groen Design-explosie

In een inventarisatie van nieuwe, vernieuwende, opleidingen van de afgelopen paar jaar stuit vgo op een explosie van designopleidingen in het groene mbo. Maar er is meer nieuws onder de zon met zorg, sport en recreatie, voeding en paarden. Ofwel: over health, food, design and horses.

“We trekken meer creatieve mensen met de opleiding Food Design”, vertelt Allet Kreuze van HAS Den Bosch. Drie jaar geleden startten ze deze opleiding, die anders dan de bestaande opleiding levensmiddelentechnologie een creatief aspect in zich heeft. “De doelgroep wijkt af van die van de bestaande opleiding.” Ook andere agrarische onderwijsinstellingen zijn op zoek naar nieuwe leerlin-

gen, vaak buiten de traditionele doelgroep. Ze starten opleidingen aan de randen van het groene domein, opleidingen met woorden als design, styling, recreatie, outdoor, zorg en health in de naam (zie overzicht verderop). Maar niet alle instellingen doen dit. Een belangrijke reden is vaak de recente introductie van een nieuwe onderwijsvorm die alle tijd en aandacht vraagt. Hoe dan ook, na de introductie van het 'De Werelden-concept', de imagocampagne van de aoc's van dit schooljaar, lijkt het aantal nieuwe mbo-opleidingen op de aoc's enorm te groeien.

Keycord

Vrijwel elk aoc start binnen de wereld 'Dynamic design' een designopleiding. Helicon begon als eerste drie jaar geleden met de opleiding Hand & Design. Deze richt zich op het inrichten van de binnen- en buitenruimte met natuurlijke materialen. Jaarlijks melden zich hiervoor ruim veertig leerlingen. Afgelopen jaar startte Clusius in Hoorn met de vergelijkbare opleiding In & Outdoor Styling, ook met ruim veertig aanmeldingen. Ook op het mbo in Velp (Groenhorst College) en in De Lier (Holland College) had design in 2005 een goede start. In augustus starten veel meer aoc's met designopleidingen en spelen zo in op wat blijkbaar een gat in de markt is.

De namen verschillen, maar de opleidingen richten zich op hetzelfde, al zijn er accentverschillen in inhoud en verschilt de manier van werving. De Groene Welle heeft voor de opleiding Lifestyle designer in Zwolle naast de standaard pr en voorlichting vooral bekendheid gezocht via deelname aan lifestyle beurzen, "Ook al om op deze manier met nieuwe zakelijke contacten in aanraking te komen", zegt Mariëlle Boerman van PR. "Bovendien hebben we op deze manier een breed publiek kennis laten maken met de opleiding." Hoorn heeft vorig jaar voor de promotie van hun designop-

Leerlingen van de opleiding In- & Outdoor Styling in Hoorn hier aan het werk in hun atelier

leiding een pr-bureau ingeschakeld, dat een keycord maakte met een piepklein boekje en ondersteunende website. "Dat was kennelijk goed," constateert decaan Yvonne Jonkman, "want we hebben leerlingen weten te trekken die anders niet voor een groene opleiding zouden kiezen."

De opleiding Living & Design in De Lier is mede een succes omdat-ie breed is en de enige in de regio, vertelt de pr-medewerker.

Succes

Op een maandagmorgen eind mei spreken we in Hoorn met een groepje van acht leerlingen in het atelier van de opleiding, in een voormalige kas bij de school. Op één leerling na zouden ze nooit voor een groene opleiding gekozen hebben. Loraine wilde eigenlijk een etaleeropleiding in Utrecht doen, maar Hoorn was dichterbij huis. En Oscar, de enige jongen in de groep, zat eerst op een grafisch lyceum. Hij wilde iets meer met zijn handen doen. Bovendien had hij altijd het idee om binnenhuisarchitect te worden. "Dit past dus beter bij me." Anoeska koos voor de opleiding omdat de voorlichting goed was. "We zagen leuke voorbeelden van waarmee we bezig zouden gaan. Het creatieve sprak aan", vertelt Anoeska. Maar zij mist diepgang en gaat, als een van de weinigen, volgend schooljaar misschien wat anders doen.

De nieuw te starten designopleidingen lijken net als de bestaande een succes te worden. De aanmeldingen voor volgend schooljaar die tot nu toe zijn binnengekomen bij de aoc's zijn hoopgevend (zie overzicht). Maar het gaat niet altijd goed. AOC Terra wilde drie jaar geleden starten met een opleiding Outdoor design, toen nog in Frederiksoord. Er zijn tot nu toe jaarlijks steeds een of twee aanmeldingen, te weinig. Anders dan de genoemde designopleidingen is deze gericht op de vormgeving van de openbare ruimte. Het sluit dus meer aan bij tuinontwerpen en richt zich op de top van het mbo. Peter van 't Rood, directeur in Meppel, zegt nu te gaan uitzoeken waarom het niet is gelukt, om het wellicht later opnieuw aan te kunnen bieden.

Paarden nodigen uit tot creativiteit in opleidingen, gezien het aantal initiatieven van NHB Helicon

Inhoud

Niet elke nieuwe 'leuke' opleiding trekt dus leerlingen. Soms lijkt de inhoud te ver van de jongeren af te staan. Met een opleiding op gebied van landbouw en zorg bijvoorbeeld, is het moeilijk om leerlingen van zestien jaar te trekken. "Het zit niet in de belevingswereld van →

Nieuwe mbo- en hbo-opleidingen

Design

In & Outdoor Styling (Clusius College Hoorn 2005, 48 aanmeldingen), Hand & Design (Helicon Opleidingen Den Bosch 2004, 40 aanmeldingen), Living & Design (Holland Accent De Lier 2005, 55 leerlingen, nu 43 aanmeldingen), Styling & Design (Groenhorst College Velp 2005 (31 aanmeldingen). Start per 2006/2007: AOC Oost, Welantcollege, AOC Limburg (Interieur & vormgeving Heerlen en Roermond), AOC Friesland (Natural design, start met 25 leerlingen), De Groene Welle (Lifestyle designer, 10 aanmeldingen), Helicon Opleiding (In- & Outdoor design), Groenhorst College Almere (Styling & Design 15 aanmeldingen).

Watermanagement

Holland Accent 2005, 6 leerlingen. Nu 17 aanmeldingen ("Trekt leerlingen uit het hele land.") en AOC Limburg 2006 (mbo Roermond).

Zorg

Werkbegeleider zorgbedrijf (De Groene Welle Hardenberg 2006), Landbouw & Zorg (Groenhorst College Dronten 2004), Zorg & leefomgeving (AOC Oost Doetinchem en Twello 2006), Activiteitenbegeleider Natuur & Welzijn (Helicon Opleidingen Nijmegen 2006), Groen, zorg & onderwijs (Stoas Hogeschool Den Bosch en Dronten 2003).

Sport en recreatie

Sport, recreatie & toerisme (AOC Oost Enschede 2006), Sport & Recreatie (AOC Terra Emmen 2004), Toerisme & groen (AOC Terra Groningen 2004), Outdoor & Adventure (Helicon Opleidingen MBCS Velp 2006), Sport & Natuur (werktitel, AOC Limburg Roermond 2007).

Gezondheid (Health)

Wellness & Lifestyle (Helicon Opleidingen, Helmond en Den Bosch 2006, 12 en 25 aanmeldingen), Aromatherapie (Helmond 2004, 12 aanmeldingen), Herboristenopleiding (Helmond 2003, jaarlijks 20 aanmeldingen).

Paard

Horse & Health (2005), Ride and instruct (2004), Ruitersportvakhandel (2005), Gebitsverzorgers (febr. 2006), Stalmanagers (2004). (Alle Helicon Opleidingen NHB Deurne), Paardensport (AOC De Groene Welle Zwolle 2005).

Voeding

Bbl-opleiding voedingsmiddelenindustrie voor de visverwerkende industrie (doelgroep leerplichtige voortijdige schoolverlaters, Groenhorst College Urk 2003), Food-operators (AOC Friesland, 2006, bbl-traject i.s.m. Friesland Foods), Food design (HAS Den Bosch 2003), All about Food (niveau 1,2,3,4,

breder dan bestaande opleiding, Holland College Delft 2006), Management en voedselveiligheid (Flevoland Business School (CAH en Agrotransfer Dronten).

Agribusiness

Commercieel Ondernemen, Groothandel & Logistiek, Groene detailhandel (AOC Limburg Horst 2006), Commercieel ondernemen (AOC Terra Groningen 2006), Bedrijfskunde & Agribusiness (Hogeschool Inholland Alkmaar i.s.m. Clusius College 2004).

Overig hbo

Forensic Sciences, onderdeel van Life Sciences, (Van Hall instituut en NHL 2006), Major Waterkwaliteit en Natuurontwikkeling, (Van Hall instituut april 2006), Verkorte opleiding diermanagement (Van Hall instituut i.s.m. AOC Friesland), Dier en gezondheidszorg (CAH Dronten i.s.m. Groenhorst College Barneveld 2004), Dierverzorging management en Dierverzorging paraveterinair (CAH Dronten i.s.m. Groenhorst College Barneveld), Ruimtelijke ordening & planologie (Hogeschool INHolland Delft 2003).

* Opm. auteurs: Wij hebben volledigheid nagestreefd, doch kunnen niet garanderen dat dit overzicht compleet is.

een vmbo'er", denkt vestigingsdirecteur Eimert Fikse uit Hardenberg. Zijn school wil in augustus starten met een mbo-opleiding Werkbegeleider zorgbedrijf. Hij heeft drie aanmeldingen voor deze nieuwe opleiding en verwacht er nog zo'n drie bij, vooral volwassenen of leerlingen die eerst een andere mbo-opleiding hebben gevolgd. Ook Kees Snipert van AOC Oost meldt dat het aantal aanmeldingen voor de op twee locaties nieuw te starten opleiding Zorg & Leef-

omgeving niet groot is.

Het Groenhorst College in Dronten is twee jaar geleden gestart met Landbouw & Zorg. Een deeltijdopleiding, omdat ze mikken op mensen die al in de zorg werken, op zorgboerderijen of met een eigen bedrijf. Geen vmbo-leerlingen dus. Opleidingscoördinator Wiebe Cool uit Dronten denkt dat de zorgproblematiek misschien te complex is voor jongeren: "Je moet een bedrijf kunnen runnen en daarnaast kennis hebben van

verslavingsproblematiek of psychiatrie. Dat is nogal wat." Elk jaar zijn er enkele mbo-leerlingen in Dronten die deze opleiding er als vijfde jaar achteraan doen. Dit jaar zijn dat er een stuk of drie. De lerarenopleiding Groen, zorg & onderwijs bij Stoas Hogeschool is een ander voorbeeld van verbreding. Gericht op lesgeven in het vmbo, maar ook op werken op bijvoorbeeld een zorgboerderij. Havisten hiervoor interesseren lukt nog niet echt. PR-medewerker Marloes

Manders: “Het is kennelijk toch moeilijk een bredere doelgroep voor deze richting te interesseren. Het trekt wel weer leerlingen mbo-groen, die juist de breedte zoeken.”

Best lastig

Veel van de nieuwe mbo-opleidingen zijn van niveau 3 en 4. Anders is dat met Sport & Recreatie van AOC Terra die twee jaar geleden is gestart in Emmen. Dit is een opleiding op niveau 1 en 2. “We wilden niet concurreren met het roc, dat al Sport en beweging op niveau 3 en 4 aanbiedt”, vertelt directeur Henk Prinsen. De opleiding richt zich op uitvoerend werk in recreatie, groen en toerisme, zowel onderhoud als activiteiten begeleiden. De school is begonnen met zes-zeven nieuwe leerlingen, vorig jaar waren dat er elf en nu zijn er negen aanmeldingen. Veel meer verwacht Prinsen er voorlopig niet, vanwege de relatief kleine regio die Emmen bedient. Bovendien is de specifieke combinatie van sport en groen in een opleiding best lastig om goed over te brengen aan de jongeren. AOC Oost is een van de andere aoc’s die komend schooljaar een oplei-

ding in deze richting aanbiedt. Woordvoerder Snippert denkt dat het aantal aanmeldingen voor Sport, recreatie & toerisme in Enschede ook wat achterblijft, omdat ze moeten concurreren met roc’s die recreatieopleidingen aanbieden.

Creatief

Van alle onderwijsinstellingen is Helicon Opleidingen misschien wel het meest creatief in het bedenken van nieuwe opleidingen. Vier opleidingen zijn er afgelopen jaren gestart en komend jaar zijn er dat nog vijf. De Herboristenopleiding, bijvoorbeeld, een opleiding voor kruidenleer in 2003 gestart op het mbo in Helmond, trekt jaarlijks twintig nieuwe leerlingen. Met de nieuwe opleidingen die in 2006 starten, hebben ze op dit moment 117 nieuwe aanmeldingen.

Een opvallende opleiding bij Helicon in Helmond is de nieuwe deeltijdopleiding Aromatherapie. Straks wordt dit een afstudeerspecialisatie in de nieuwe opleiding Wellness & Lifestyle, met als peilers bewegen, natuur (beleving) en voeding. En in Deurne is het aoc met verschil-

lende nieuwe arrangementen rond paard gestart, zoals vorig jaar Horse & Health, met dertig leerlingen. AOC De Groene Welle startte vorig jaar de nieuwe bbl-opleiding Paardensport bewust in beperkte vorm. “Om al groeiende de opleiding en de contacten met bedrijven uit de paardensport vorm te geven en uit te bouwen. De aanmeldingen voor deze opleiding gebeuren dan ook veelal via mond-tot-mondreclame”, zegt Mariëlle Boerman.

Tot slot een opvallende nieuwe opleiding in Leeuwarden die veel belangstelling trekt: Forensic Sciences van Hogeschool Van Hall Larenstein in samenwerking met de NHL. Forensisch analisten zijn betrokken bij het zoeken naar fysieke sporen op een ‘crime scene’. Het NOS journaal besteedde er in maart jongstleden aandacht aan, dat was kennelijk genoeg om veel inschrijvingen te bereiken. □

* Zie www.groenonderwijs.com